

Hjelp til refleksjon og forbedringsarbeid

HELSEHJELP TIL PERSONER MED ALVORLIG PSYKISK LIDELSE OG VOLDSRISIKO

Hjelp til refleksjon og forbedringsarbeid

Publisert 26. januar 2023

ISBN 978-82-8465-027-2

Virksomheter i helse- og omsorgstjenesten har plikt til å arbeide systematisk med forbedring av tjenestene. Det skal de blant annet gjøre ved å identifisere svikt og områder som kan forbedres ([41](#)). Virksomhetene kan bruke rapporten til å diskutere om forhold vi trekker fram bidrar til å svekke pasientsikkerheten i egen virksomhet. Dersom du som helsepersonell eller leder i spesialisthelsetjenesten eller kommunen, kjenner igjen forhold som rapporten beskriver fra egen hverdag, oppfordrer vi deg til å bruke rapporten til å reflektere, drøfte tema og læringspunkter på din arbeidsplass.

Hjelp til refleksjon og forbedringsarbeid - spesialisthelsetjenesten

Relevante spørsmål som kan brukes av spesialisthelsetjenesten

- Hvordan sikrer vi et godt beslutningsgrunnlag for denne pasientgruppen slik at de får god helsehjelp?
- Har vi systemer for å ivareta og involvere pårørende på en god måte?
- Hvordan kan vi bli bedre til å involvere pårørende når pasienten legges inn?
  - Hvordan sikrer vi at nærmeste pårørende til denne pasientgruppen til enhver tid opplever å ha anledning til å komme med opplysninger om funksjonsnivå, hva de vet om pasientens plager og hva som har hjulpet pasienten tidligere?
  - På hvilken måte kan virksomheten vår ivareta de pårørendes rett til informasjon og medvirkning både før og etter eventuelt vedtak om tvunget vern?
  - Kan vi på en bedre måte benytte informasjon fra pårørende i våre beslutninger?
- Hvordan sikrer vi at veiledningsplikten bidrar til at kommunehelsetjenesten blir i stand til å gi god helsehjelp ved utskriving?

- Hva må vi bidra med dersom pasienten skrives ut til oppfølging i kommunen og ikke ønsker helsehjelp?
  - Skjer utskriving i samhandling med kommunale tjenester og fastlege?
  - Følger det med en vurdering av funksjonsnivå og plan for videre oppfølging?
- Hvordan vurderer vi voldsriskoen hos oss?
  - Gjør vi vurderingen ut ifra egen informasjon eller innhentes det oppdatert informasjon fra politi og de pårørende?
  - Vurderer vi systematiske oppfølgingstiltak ut fra de risikofaktorene vi har kartlagt i voldsriskovurderingen?
  - Lager vi en plan for voldsriskohåndtering ved utskriving?
- Hvordan praktiserer våre behandlere farevilkåret?
  - Dersom pasienten ikke er samtykkekompetent og behandlingskriteriet er oppfylt, vil vi da vurdere eller la være å vurdere farevilkåret?
- Hvordan jobber vi for å komme i posisjon til å gi hjelp til personer som ikke ønsker tilbudt hjelp?
  - Er vårt hjelpetilbud tilpasset og fleksibelt, og benytter vi metoden for samvalg?
  - Får våre pasienter tilbud om individuelt tilpasset arbeid?

Hjelp til refleksjon og forbedringsarbeid - kommunene

Relevante spørsmål som kan brukes av kommunene

- Er det tydelig for innbyggere og andre offentlige etater hvor de kan melde bekymring for personer som har behov for hjelp i vår kommune?
- Hvordan håndterer vi slike bekymringsmeldinger?
- Hvor og hvordan har vi formidlet informasjon om hvem som kan kontaktes ved bekymring for innbyggeres psykiske helse?
  - Har vi et system med klare ansvarlinjer for hvem som skal følge opp?
- Hvordan jobber vi for å komme i posisjon til å gi hjelp til personer som ikke ønsker tilbudt hjelp?
  - Er vårt hjelpetilbud tilpasset og fleksibelt, og benytter vi metoden for samvalg?
- Benytter vi muligheten som ligger i helse- og omsorgstjenestelovens § 10-2 for å bygge relasjon og avklare om psykosen er rusutløst eller om det er en grunnleggende psykoselidelse?
- Har vi et system for involvering og oppfølging av pårørende?
  - Hvordan informerer og involverer vi pårørende i oppfølgingen av pasienter?
- Hvilke rutiner har vi for samhandling med ulike aktører i kommunen, spesialisthelsetjenesten og politiet?
- Har vi et godt system for å følge opp den enkelte fastlegen og systemer for å ivareta dem som ikke har fastlege?

**Statens undersøkelseskomisjon
for helse-og omsorgstjenesten**

Postboks 225 Skøyen
0213 Oslo
E-post: post@ukom.no
Org nr: 921018924